Multilinguismo

UMA PONTE PARA A COMPREENSÃO MÚTUA

МНОГОЕЗИЧИЕ ◦ **MNOHOJAZYČNOST** ◦ FLERSPROGETHED ◦ **MEHRSPRACHIGKEIT** ◦ **MITMEKEELSUS** ◦ ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΙΑ ◦ MULTILINGUISME ◦ ILTEANGACHAS ◦ **MULTILINGUISMO** ◦ DAUDZVALODĪBA ◦ DAUGIAKALBYSTĖ ◦ **TÖBBNYELVŰSÉG** ◦ IL-MULTILINGWIŻMU ◦ MEERTALIGHEID ◦ WIELOJĘZYCZNOŚĆ ◦ **MULTILINGUISMO** ◦ MULTILINGVISM ◦ **VIACJAZYČNOST'** ◦ VEČJEZIČNOST ◦ MONIKIELISYYS ◦ FLERSPRÅKIGHET ◦ **МНОГОЕЗИЧИЕ** ◦ MNOHOJAZYČNOST ◦ FLERSPROGETHED ◦ **MEHRSPRACHIGKEIT** ◦ MITMEKEELSUS ◦ ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΙΑ ◦ MULTILINGÜISMO ◦ MULTILINGUISME ◦ **ILTEANGACHAS** ◦ MULTILINGUISMO ◦ **DAUDZVALODĪBA** ◦ **DAUGIAKALBYSTĖ** ◦ TÖBBNYELVŰSÉG ◦ IL-MULTILINGWIŻMU ◦ **MEERTALIGHEID** ◦ WIELOJĘZYCZNOŚĆ ◦ **MULTILINGUISMO** ◦ MULTILINGVISM ◦ **VIACJAZYČNOST'** ◦ VEČJEZIČNOST ◦ MONIKIELISYYS ◦ FLERSPRÅKIGHET ◦ **МНОГОЕЗИЧИЕ** ◦ MNOHOJAZYČNOST ◦ **FLERSPROGETHED** ◦ MEHRSPRACHIGKEIT ◦ MITMEKEELSUS ◦ **ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΙΑ** ◦ MULTILINGÜISMO ◦ **MULTILINGUISME** ◦ ILTEANGACHAS ◦ MULTILINGUISMO ◦ **DAUDZVALODĪBA** ◦ DAUGIAKALBYSTĖ ◦ TÖBBNYELVŰSÉG ◦ **IL-MULTILINGWIŻMU** ◦ MEERTALIGHEID ◦ **WIELOJĘZYCZNOŚĆ** ◦ MULTILINGUISMO ◦ **MULTILINGVISM** ◦ VIACJAZYČNOST' ◦ **MONIKIELISYYS** ◦ FLERSPRÅKIGHET ◦ МНОГОЕЗИЧИЕ ◦ **MNOHOJAZYČNOST** ◦ FLERSPROGETHED ◦ MEHRSPRACHIGKEIT ◦ MITMEKEELSUS ◦ **ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΙΑ** ◦ MULTILINGÜISMO ◦ **MULTILINGUISME** ◦ ILTEANGACHAS ◦ **MULTILINGUISMO** ◦ DAUDZVALODĪBA ◦ DAUGIAKALBYSTĖ ◦ TÖBBNYELVŰSÉG ◦ **IL-MULTILINGWIŻMU** ◦ MEERTALIGHEID ◦ WIELOJĘZYCZNOŚĆ ◦ MULTILINGUISMO ◦ MULTILINGVISM ◦ **VIACJAZYČNOST'** ◦ **VEČJEZIČNOST** ◦ MONIKIELISYYS ◦ **FLERSPRÅKIGHET** ◦ МНОГОЕЗИЧИЕ ◦ MNOHOJAZYČNOST ◦ **FLERSPROGETHED** ◦ MEHRSPRACHIGKEIT ◦ MITMEKEELSUS ◦ **ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΙΑ** ◦ MULTILINGÜISMO ◦ **MULTILINGUISME** ◦ ILTEANGACHAS ◦ MULTILINGUISMO ◦ **DAUDZVALODĪBA** ◦ DAUGIAKALBYSTĖ ◦ TÖBBNYELVŰSÉG ◦ **IL-MULTILINGWIŻMU** ◦ MEERTALIGHEID ◦ **WIELOJĘZYCZNOŚĆ** ◦ MULTILINGUISMO ◦ **MULTILINGVISM** ◦ VIACJAZYČNOST' ◦ **VEČJEZIČNOST** ◦ MONIKIELISYYS ◦ **FLERSPRÅKIGHET** ◦ МНОГОЕЗИЧИЕ ◦ MNOHOJAZYČNOST ◦ **FLERSPROGETHED** ◦ MEHRSPRACHIGKEIT ◦ MITMEKEELSUS ◦ **ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΙΑ** ◦ MULTILINGÜISMO ◦ **MULTILINGUISME** ◦ ILTEANGACHAS ◦ MULTILINGUISMO ◦ **DAUDZVALODĪBA** ◦ DAUGIAKALBYSTĖ ◦ TÖBBNYELVŰSÉG ◦ **IL-MULTILINGWIŻMU** ◦ MEERTALIGHEID ◦ **WIELOJĘZYCZNOŚĆ** ◦ MULTILINGUISMO ◦ **MULTILINGVISM** ◦ VIACJAZYČNOST' ◦ **VEČJEZIČNOST** ◦ MONIKIELISYYS ◦ **FLERSPRÅKIGHET** ◦ МНОГОЕЗИЧИЕ ◦ MNO

COMISSÃO EUROPEIA

Europe Direct é um serviço que o ajuda a encontrar respostas às suas perguntas sobre a União Europeia

Número verde único (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Alguns operadores de telecomunicações móveis não autorizam o acesso a números 00 800 ou podem sujeitar estas chamadas telefónicas a pagamento

Photo credits: European Communities, p. 3, 6, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 17, 19, 21;
Digital Vision/Getty Image, p. 5

Encontram-se disponíveis numerosas outras informações sobre a União Europeia na rede Internet, via servidor Europa (http://europa.eu)

Uma ficha bibliográfica figura no fim desta publicação

Luxemburgo: Serviço das Publicações Oficiais das Comunidades Europeias, 2009

ISBN 978-92-79-11686-5

© Comunidades Europeias, 2009
Reprodução autorizada mediante indicação da fonte

Printed in Belgium by OIB

Impresso em papel branqueado sem cloro

Предисловие от комисаря

Леонард Орбан
комисар по
многоезичието

Уважаеми читатели,

Зачитането на многообразието е повече от всякога в центъра на европейския проект. Различията между нас вече не се разглеждат като препятствие към преследването на идеала на Общността и задълбочаването на интеграцията; напротив — на тях се гледа като на източник на богатство и потенциално преимущество за Европа.

Ето защо многоезичието има все по-голямо значение. Като доказателство, че Европа е общност на споделени ценности, към които всеки един може да се присъедини, нашата политика за многоезичието е носител на ясно послание: всеки гражданин трябва да е в състояние да се изразява и да бъде разбиран на своя собствен език и всеки един от нашите езици е общо богатство.

През 2002 г. държавните и правителствените глави се договориха в Барселона за това всеки човек да изучава поне два чужди езика от най ранна възраст. Приемането на целта от Барселона „майчин език плюс други два“ отбелязва промяна в политиката — вече не се търси просто опазване на езиците, а активно развитие на техния потенциал. Под председателството на Жозе Мануел Барозу Комисията бе особено активна в това отношение, като още в началото на мандата си включи многоезичието в един от портфейлите на комисарите. През 2007 г., предвид значимостта на управлението и насърчаването на езиковото многообразие и обучение в един период на разширяване на ЕС, председателят Барозу ме назначи за комисар по многоезичието — първият, чийто портфейл е посветен изключително на въпросите на многоезичието.

От моя страна аз си поставих амбициозни политически цели — на първо място, желанието езиците да престанат да се разглеждат като препятствие и да започнат да се възприемат като преимущество. Многоезичието е преди всичко политика в полза на гражданите. То допринася и за благосъстоянието и успеха на бизнеса, като играе важна роля за постигането на стратегическата цел на Европейския съюз да се превърне в най-конкурентоспособната и динамична икономика в света, основана на знанието.

При изготвянето на тази политика проведохме мащабни консултации и радушното ѝ приемане потвърди правилността на нашия подход. За мен активното участие на обществеността, езиковите организации, съюзите, учителите, университетите и органите на публичната власт бе повод за най-голямо удовлетворение. Европейският парламент, Комитетът на регионите, Европейският икономически и социален комитет и държавите членки също дадоха своя ценен принос.

Връхна точка на извършената работа бе приемането от Комисията на 18 септември 2008 г. на новата стратегия за многоезичието — „Многоезичието: преимущество за Европа и обща отговорност“. Тази стратегия прави преглед на напредъка, постигнат от съобщението ([1]) от 2005 г. насам, но целта ѝ е да продължи да надгражда постигнатото, като даде нов тласък на пълното разгръщане на езиковото многообразие на ЕС и адаптира политиката в условията на променяща се и все по сложна среда.

Ценен елемент в новото съобщение е, че то разкрива редица по-малко познати страни на многоезичието, като начина, по-който то допринася за подобряване на общественото разбирателство — например не е случаен фактът, че многоезичието изигра водеща роля за успеха на Европейската година на междукултурния диалог през 2008 г. Многоезичието е също така от съществено значение за актуални въпроси като съхраняването на нашето благополучие, приобщаването на мигрантите, укрепването на връзките ни с трети страни — ако трябва да изброим само три от тях.

Значимостта на тази политика става ясна, като се погледне към постигнатото досега. В наш интерес е да продължим да полагаме все по-големи усилия за укрепване на този ключов фактор за обединението на Европа, като го актуализираме и адаптираме в услуга на новите потребности и предизвикателства.

([1]) „Нова рамкова стратегия за многоезичието“.

1. Управление на многоезичието

През последните години езиковата среда в Европейския съюз стана все по-комплексна. Понастоящем ЕС има 500 милиона граждани, 27 държави-членки, 3 азбуки и 23 официални езика, някои от които се говорят по цял свят. Към тях могат да се добавят още 60 регионални и малцинствени езика.

Повишената вътрешноевропейска мобилност, миграцията и икономическата глобализация драстично увеличиха взаимодействието между хората, говорещи различни езици. Тази тенденция изглежда ще се запази. Многоезичието може да бъде начин за приспособяване към процеса на глобализация и за превръщането му от предизвикателство в нова възможност.

Ето защо договорената през септември 2008 г. **стратегия за многоезичието** призовава за полагане на общи усилия с оглед постигането на **следните цели:**

- всеки трябва да има **възможност да общува по подходящ начин,** да разгърне своите заложби и да оползотвори в максимална степен възможностите, давани от модерния и иновативен Европейски съюз;
- всеки трябва да има **достъп до подходящо езиково обучение** или до други начини за преодоляване на езиковите спънки пред съжителството, работата и общуването в ЕС.

В дух на солидарност дори онези, които не са в състояние да учат други езици, трябва да разполагат с **подходящи средства за общуване,** които да им позволят достъп до многоезичната заобикаляща ги среда.

Политиката за многоезичието на ЕС е предназначена да действа както на вътрешно, така и на външно равнище:

- **на вътрешно** — като насърчава зачитането на всички говорими в ЕС езици, независимо от това дали са официални, регионални или малцинствени, поощрява езиковото обучение, социалното сближаване и социалната интеграция на мигрантите и прави така, че езиците да бъдат в услуга на гражданите;
- **на външно** — като популяризира езиците на ЕС зад граница, разпространява ценностите на ЕС, свързани със солидарността и единността в многообразието, и насърчава европейците в усвояването на езици на страни извън ЕС.

2. Езиците като мост между хората

Стратегията от 2008 г. потвърждава поетия ангажимент за „майчин език плюс други два“, като дава примери за начина, по който това може да се осъществи в рамките на задълбоченото виждане за ролята на езиците в обществото.

Междукултурен диалог: като обяви 2008 г. за Европейска година на междукултурния диалог, ЕС призна спешната нужда от установяването на добри отношения между различните култури, изграждащи нашето общество. Думата „диалог“ предполага потребност от разбиране и зачитане на езиците, посредством които културите намират своя израз. Многоезичието може да направи този диалог възможен, като намали опасността от затваряне на общностите в себе си и изгради по-устойчиво на конфликти общество. Много от тези въпроси бяха отразени в проявите, които се проведоха в Европа за отбелязване на годината.

Групата „Маалуф“: през 2007 г. Комисията поиска от група интелектуалци, председателствани от френския/ливанския писател Амин Маалуф, да направят тема на своите обсъждания приноса на многоезичието за междукултурния диалог. Техният доклад набляга на езиците като ключов компонент на нашата идентичност и на решаващото значение на владеенето на езици за социалното сближаване и интеграция. Изучаването на езици отваря врати към други култури и гради мостове между членовете на общностите, които ги говорят. Това е опит, който обогатява и двете страни.

Личен приемен език: това е ключово понятие в доклада на групата „Маалуф“. Въз основа на целта за „майчин език плюс други два“ и в допълнение към избора на език за международно общуване всеки гражданин трябва да има възможност да усвои и т.нар. „личен приемен език“. Това следва да става не само чрез усвояване на граматиката на този език, но и чрез задълбочено опознаване на културата, литературата, историята и хората, които го говорят. В стратегията си от 2008 г. Комисията прикани държавите-членки да обмислят по-добре тази идея и да потърсят начини за нейното осъществяване.

Познаване на приемната страна: в настоящия контекст на повишена мобилност и миграция владеенето на националния/те език/езици е от основно значение за успешното интегриране и активното участие в живота на едно общество. В стратегията от 2008 г. е ясно изведена идеята, че независимо дали са мигранти, или европейци, хората, които живеят в друга държава-членка и за които езикът в тази държава не е роден, следва да говорят езика на приемната страна.

Посланици: членовете на групата „Маалуф“, определени за „посланици на многоезичието“, продължават да разпространяват своето виждане за многоезичието като фактор, който прави възможни основните ценности на Европейския съюз: демокрация, мир и зачитане на езиковото и културното многообразие.

3. Обща отговорност

Отделните държави-членки са тези, които трябва да вземат решение относно организацията на училищната система и учебните планове. Европейската комисия може обаче да им окаже помощ за справяне с предизвикателствата на езиковото многообразие, като подкрепя и координира работата и добавя европейско измерение на обучението.

Взаимоотношението между Комисията и държавите-членки се основава на т.нар. „отворен метод на координация“. Вместо законодателни актове Комисията изготвя насоки и показатели и насърчава използването на сравнителни индикатори и споделянето на най-добри практики.

Основа за по-нататъшно подобрение: през 2007 г. във връзка с прегледа на плана за действие за насърчаване на езиковото обучение и езиковото многообразие, се разгледа възможността от разширяване на неговия обхват. Прегледът подчерта необходимостта от повишаване на мотивацията, разнообразяване на езиците, които са достъпни за изучаване от по-голям набор от учащи, в това число и в сферата на професионалното образование, както и подобряване на качеството и привлекателността на занятията чрез прибягването до неформални учебни методи, използващи телевизията, интернет и други медии.

Подновен ангажимент: с приемането на стратегията от 2008 г. държавите-членки в Съвета поеха ангажимент за осъществяване на нова серия от амбициозни цели. За първи път това бе подкрепено със становищата на всички европейски институции, като Европейският парламент, Европейският икономически и социален комитет и Комитетът на регионите без изключение признават необходимостта от по-добро сътрудничество.

Преглед на постигнатото: за да подпомогне държавите-членки, Комисията ще изготви подробен списък на най-добрите практики в преподаването и изучаването на чужди езици и ще го направи обществено достояние.

4. Изучаване на езици през целия живот — една обща цел

Държавите-членки запазиха целта от Барселона като водещ принцип при изучаването на езици в бъдеще. Общата цел остава същата: преподаване на всяко едно дете на поне два чужди езика, докато завърши училище.

Обучението през целия живот като реалност: в стратегическия документ от 2008 г. се заявява, че езиците са умения с жизненоважно значение в модерния свят. Наред с активното насърчаване на използването на амбициозен подход за постигане на целта от два чужди езика, Комисията изтъква, че езиковото обучение не трябва да приключва след завършване на училище. Изучването на чужди езици не трябва да бъде запазена само за ученици и езиковеди област: учащите в сферата на професионалното образование и в неезиковите профили, както и възрастните учащи също се нуждаят от курсове, приспособени към техните потребности. Такава възможност е прилагането на нов подход, който включва пасивни или частични езикови знания, в подкрепа на политиката на Комисията за предоставяне на възможности за обществото като цяло.

Целта: отбелязан бе бърз ръст в езиковото обучение и вече повече от половината от всички ученици имат два чужди езика в учебната си програма, но все още много трябва да се направи, за да бъде тази промяна наистина осъществена. Прието бе, че ранното езиково обучение може да бъде ключ към изграждането на езикови умения, по-късно в училищното образование.

В помощ на напредъка: Комисията създаде показатели, с които да подпомогне държавите-членки при измерването на техния напредък, и предложи нова цел за езиковото обучение: до 2020 г. поне 80 % от учениците в прогимназиалното образование следва да изучават поне два чужди езика.

Инвестиране в езиковото обучение: програмата за обучение през целия живот подкрепя усилията на държавите-членки, като насърчава разработването на проекти и мрежи и като подпомага разпространението на добри практики. Финансирането на езикови проекти по тази програма нарасна с 66 % и през 2007 г. неговият обхват бе разширен, така че да включва всички официални, регионални и малцинствени езици.

Група на високо равнище по въпросите на многоезичието: в отговор на съобщението от 2005 г., озаглавено „Нова рамкова стратегия за многоезичието“, бе създадена група от експерти от цяла Европа, която да предоставя подкрепа и консултации при разработването на инициативи и да даде нов тласък и идеи за многостранен подход към езиковото разнообразие в Европейския съюз.

Техните констатации се съсредоточиха главно върху значението, което имат повишаването на осведомеността и подобряването на мотивацията за изучаване на чужди езици;ролята на средствата за масова комуникация за възникването, повишаването и поддържането на мотивацията за изучаване на чужди езици; чуждите езици и бизнеса; новите тенденции и потребности в областта на устния и писмен превод; регионалните и малцинствени езици и изследванията в областта на многоезичието.

5. Многоезичието като бизнес преимущество

Често изглежда, че в сферата на бизнеса се разчита само на един език за общуване. Все пак, независимо от това дали говорят един, или повече езици, потребителите предпочитат към тях да се обръщат на собствения им език и въпреки развитието на международните пазари фирмите привличат нови клиенти основно на различните местни пазари.

Завоюване на нови пазари благодарение на многоезичието: основните заключения от проучването, финансирано от Европейската комисия и представено през пролетта на 2007 г., са, че поради липса на езикови умения фирмите не успяват да се възползват от конкретни възможности. Смята се, че 11 % от европейските малки и средни предприятия, които се занимават с износ (945 000 дружества), губят договори поради езикови бариери. По-активно инвестиране в езици (назначаване на носители на чуждия език, наемане на персонал, владеещ чужди езици, и използване на писмени и устни преводачи) би стимулирало европейския бизнес до степен, която категорично би компенсирала каквито и да било допълнителни тежести или разходи.

Езиците стимулират конкурентоспособността: с оглед повишаване на осведомеността на бизнеса относно ключовото значение на многоезичието за икономическата конкурентоспособност, по-късно през 2007 г. Комисията проведе конференция под надслов „Езиците означават бизнес“. С цел доразвиване на тези идеи, бе създадена група от водещи представители на бизнес средите, която да проучи как европейските езици могат да се превърнат в конкурентно предимство. В доклада си, представен през 2008 г., групата препоръчва правителствата да насърчават изучаването на широк набор от езици, а националните, регионалните и местните органи да подкрепят усилията на дружествата за подобряване на управленските стратегии във връзка с езиците.

Въпросният доклад предлага разширяване на обхвата на програмите за обмен до нови целеви групи, както и по-активен и творчески подход от страна на самите дружества.

Платформа за обмен: въз основа на една от ключовите препоръки Комисията възнамерява да създаде през есента на 2009 г. постоянна европейска платформа за езици, насочена към бизнес средите. Тя ще послужи като форум, на който бизнесът, търговските сдружения, търговските камари, училищата и образователните структури ще обсъждат добрите практики за преодоляване на несъответствията между потребностите на бизнеса и образованието. Сред обсъжданите идеи са разширяването на обхвата на програмите за мобилност, така че нови групи да имат възможността да практикуват езиковите си умения в реални ситуации, и насърчаването на употребата на преводачески инструменти, основани на интернет, от малките фирми с ограничен достъп до многоезичен персонал.

6. Езиците като средство за по-добри работни места и възможности

Езиковото обучение не е самоцелно, а следва да дава нови възможности на всеки. Ето защо в стратегическия документ от 2008 г. се казва още, че многоезичието може да „отключи“ пълния потенциал на единния пазар, що се отнася до по-добри работни места и по-голямо благополучие.

Мобилността се нуждае езици: мобилността на работниците в Европа е вече реалност за 2 % от гражданите в трудоспособна възраст, които живеят и работят в друга държава-членка. Хората посочват като пречка за търсенето на нови възможности най-често липсата на езикови умения у тях или членовете на техните семейства. Поради това Комисията насърчава използването на пълния капацитет на обмена, партньорствата и електронното побратимяване в програмите за образование и обучение. Схемите за мобилност, като тези подкрепяни от програмата за обучение през целия живот и програмата „Младежта в действие“, дават резултат, но би трябвало да са по-широко достъпни.

По-добри възможности за намиране на работа за всички: Европейската комисия започна постоянна кампания за повишаване на осведомеността относно добавената стойност на езиковото обучение при намирането на работа: всеки, който владее повече от един чужд език и покаже свързани с това междукултурни умения, има по-голям шанс да получи добра работа.

Потенциалът на мигрантите: в държавите-членки има почти два пъти повече мигранти от трети държави, отколкото мигранти от страни на ЕС. Тези работници често трябва да полагат усилия за усвояването на езиковите умения, от които се нуждаят, за да намерят работа и напълно да се впишат в новото общество. Усилията за подобряване на езиковите познания трябва да са насочени не само към учениците, но и към всички членове на семейството. Комисията наблюдава добри примери в някои държави членки, от които останалите биха могли да се поучат. Предлагането на многоезични услуги и насърчаването на диалога носят по-големи социални и икономически ползи за общността като цяло. Мигрантите са и ценен източник на езикови познания за контакти в един глобализиран свят.

7. Преводът — общ език

Достъпът до литературата на друг език е пътят, по който можем да се запознаем с повече аспекти на културата и начина на мислене. Както групата „Маалуф“ правилно отбеляза, изучаването на език, който е близък до сърцето на даден човек, е прозорец към неговата история, култура и народ. Ето защо Комисията отдава такова значение на превода.

Улесняване на достъпа до културата: както гласят известните думи на Умберто Еко: „Преводът е езикът на Европа“. Литературният превод получава средства в рамките на културната политика, тъй като предава културното наследство на Европа и насърчава междукултурния диалог. Програма „Култура“ (2007—2013) на Комисията вече е допринесла за финансирането на превода на няколко хиляди литературни произведения, а ЕС е един от най-важните източници на финансиране на литературния превод в Европа.

Европейски дебат: литературният превод е ясно свързан и с по-широката политика на многоезичието: той представлява най-прекият път към сваляне на езиковите бариери и издигане на мостове между народи и езици. През ноември 2008 г. Комисията покани именити писатели, преводачи, издатели, академици и журналисти, както и кинорежисьори и театрални продуценти на среща, на която присъства и председателят Жозе Мануел Барозу. По време на срещата се родиха идеи и предложения за провеждането на конференция на същата тематика през април 2009 г.

Целта е да се даде начало на общоевропейски дебат по въпросите на литературния превод, който, освен че е мащабна индустрия, подпомага интеграцията и общуването между културите в Европа. Професионалисти от различни области ще обменят мисли във връзка с многобройните аспекти на превода и ролята на преводачите като „посредници между културите“.

Млади преводачи: за да привлече младите хора към преводаческата професия, като им отправи предизвикателство за участие в европейско състезание, през 2007 г. Европейската комисия даде началото на ежегоден конкурс, озаглавен ***Juvenes Translatores***. Неговият успех показа наличието на голям интерес към чуждите езици сред младите хора в средните училища.

8. Езиците — на вашите услуги

Комисията смята, че многоезичието следва да е в услуга на гражданите: достъп до езиците би трябвало да имат всички, а не само отбрана част от обществото. Професионалисти с езикови умения и обучени преводачи подпомагат работата на институциите на многоезиковите общества. Те съдействат на мигрантските общности в контактите им със съдилища, болници, полиция и имигрантски служби и по този начин допринасят за опазването на човешките и демократични права.

Местно измерение: да вземем конкретен пример — някои градове и курорти в Европа имат сериозен опит при посрещането на нуждите на туристи, чуждестранни работници и студенти. Основната информация е достъпна на различни езици и лицата, говорещи много езици, играят ролята на посредници и преводачи, като по този начин осигуряват бърз достъп до информация и улесняват интеграцията. Комисията насърчава подобни инициативи и подкрепя разпространението на добри практики в тази сфера. Също така Комисията препоръча националните звена за контакти, създадени по силата на директивата за услугите, да информират доставчиците на услуги и клиентите на различни езици.

Устен превод в съдебен контекст: в някои ситуации разполагането с адекватна езикова помощ е решаващо за опазването на основните права. Повишената мобилност означава, че в Европа в съдебни процеси често участват хора, които разполагат с ограничени познания на езика на съда. С оглед проучването на този въпрос през 2008 г. бе създадена група от независими експерти — „Форум за обсъждане на многоезичието и обучението на устни преводачи“. В доклада си от март 2009 г. групата препоръча начини за разпространяването на добри практики и за подобряването на качеството на обучението на съдебни преводачи в държавите-членки.

Използването на чужди езици в сферата на здравните услуги също е жизненоважно за благосъстоянието на гражданите. Повишената мобилност по работа или за удоволствие означава, че на здравните специалисти все повече се налага да общуват с пациенти, които не говорят техния език. Спешните ситуации и твърде специфичния характер на използвания речник са огромно предизвикателство. Това е ясен пример за причината, поради която Комисията насърчава държавите-членки да „интегрират“ многоезичието, т.е. да го включат в други области на политиката.

Медиите — част от отговора: на практика всеки един човек в ЕС има достъп до медиите. Медиите могат да бъдат невероятно ефективно средство за мотивирането на голям брой хора да изучават чужди езици по начини, които излизат извън рамките на методите, използвани в официалното образование. Телевизионните програми могат да събудят интерес към други култури, като насърчат хората да научат нови езици или да си опреснят знанията по езици, които вече са изучавали. Посредством образователните портали и други образователни средства интернет също оказва подкрепа на учащите. Новите технологии предоставят възможност на хората, които гледат чуждестранни филми, да изберат показването на субтитри и по този начин да съчетаят полезното с приятното.

С желание за повече: вече дейна в тази сфера, през есента на 2009 г. Комисията ще открие платформа за обмен на най-добри практики между организации на гражданските общества и представители на медиите с оглед на пълното реализиране на потенциалните езикови и културни ползи.

9. Новите технологии — пътят към бъдещето

Най-съвременните технологии вече оптимизират ефикасността на устните и писмени преводачи в институциите на ЕС. Някои от наскоро разработените от Комисията уеббазирани езикови инструменти обаче са предназначени да отговорят на нуждите на една много по-широка публика.

The Speech Repository: Европа се нуждае от високо обучени устни преводачи, но се оказа трудно да се намерят подходящи учебни материали. Този набор от инструменти вече предлага решението на проблема — както за университетите, така и за устните преводачи, които са служители на институциите или работят самостоятелно. Разработен от службата на Комисията за устен превод, с помощта на другите институции, той представлява база данни, съдържаща речи, които действително са били произнесени в национални и международни организации. Речите са класирани по степен на трудност и студентите могат да изтеглят клипове и да записват своя превод. Системата цели студентите да подобрят уменията си по конферентен превод и дава възможност да професионалните устни преводачи да добавят нови езици към своите езикови комбинации. Целта е да се обхванат възможно най-голям брой езици.

IATE (Inter-Active Terminology for Europe — Интерактивна терминология за Европа) е централизирана терминологична база данни за всички институции на Европейския съюз, която бе открита за широката публика през юни 2007 г. IATE предоставя единен достъп до близо 1,4 милиона термина на различни езици от всички институции, които са били подложени на внимателна проверка. Тя се актуализира редовно и ще бъде разширена, така че да отговаря на новите потребности.

Интерактивните конференции и чатове са сред високотехнологичните възможности за многоезиково общуване на службата за превод. Те позволяват на участници от различни кътчета на света да общуват в реално време, да следят събития на техния собствен език и дори да видят превода на техните собствени изказвания.

Излъчванията в интернет например позволяват на хора, намиращи се където и да било, да наблюдават конференции на който и да било от езиците, на които се осигурява симултанен превод в заседателната зала.

Многоезичните онлайн чатове дават възможност на гражданите да участват в „отворен диалог“ по актуални теми. Участници, намиращи се на отдалечено разстояние, могат да напишат въпроси или коментари на своя собствен език. Техните въпроси биват прочетени (и преведени) в заседателната зала и те получават отговор на собствения си език, посредством пряко излъчен превод по интернет.

Всички тези технологии, посредством които ползите от многоезичието надхвърлят рамките на европейските институции, подпомагат сближаването на ЕС и неговите граждани и насърчават разбирателството и диалога.

10. Пространство за диалог

Фактически ЕС създаде отворено пространство за диалог. Далеч от символиката на „Вавилонската кула“, европейските институции превърнаха съвместната работа на много различни езици в реалност.

Многоезичието дава резултати — един от успехите на разширяването: във връзка с многоезичния характер на цялото законодателство и на голяма част от публикациите на езиците на ЕС Комисията създаде най-големите и технически най-напреднали служби за писмен и устен превод в света. И ако с времето балансът между нуждата от превод и ресурсите стана по-труден за постигане, основополагащият принцип на Съюза, а именно равенството на всички официални езици, бе съхранен.

Европейският съюз е единствено по рода си политическо образование. Никога преди това някогашни неприятели не са решавали да споделят голяма част от своя суверенитет, доброволно и на равни начала. Това изисква огромно взаимно доверие и сътрудничество. И както никоя държава не налага своите желания на останалите, така и един език само по себе си не би могъл да бъде достатъчен. Документите на ЕС са законодателни актове, които правителствата, дружествата и гражданите трябва да прилагат. Обществото трябва да може да ги чете и разбира, а избраните представители трябва да могат да ги обсъждат в Европа, без да бъдат възпрепятствани от езикови трудности. При вземането на решения те трябва да знаят какво точно подписват. И поради това те изискват — и заслужават — равнопоставеността на цялостен многоезиков режим.

Цената на демокрацията: тази политика осигури плавния преход към напълно оперативен режим, основан на 23 официални езика, благодарение на който голям брой правителствени представители, заинтересовани страни и граждани участват и взаимодействат без езикови бариери. Това, разбира се, струва пари — сумата обаче не надхвърля 2,50 евро на гражданин за година!

Достъп до законодателството и публикациите: за гражданите и бизнеса е от съществено значение да разполагат с актуализиран и точен достъп до законодателството на ЕС на техния роден език. До края на 2009 г. този достъп ще бъде осигурен посредством нова функционална услуга на базата данни EUR-Lex, чрез която сертифицирани текстове на достиженията на правото на Общността ще бъдат достъпни на всички официални езици на ЕС. По същото време онлайн книжарницата **EU Bookshop**, в допълнение и тясно сътрудничество с цифровата библиотека *Europeana*, ще предостави на гражданите лесен достъп до всички публикации, издадени от Европейските институции от 1952 г. насам.

Общуване по места: Комисията разполага в държавите-членки със служители в местните служби, които се занимават с въпросите на многоезичието и следят за това в уебсайтовете и информационните събития Брюксел да бъде отразяван на живия език на местния дебат. От друга страна, тези служители редовно информират Комисията за националните възгледи.

11. Глобалното село

В днешното глобално село, в което технологичният напредък позволява практически мигновена връзка с всеки един човек, където и да се намира, изучаването на чужди езици е най-добрият начин за опознаването на други култури, ценности и начини на мислене. Многоезичието е следователно ключов елемент от външните ни отношения.

Отвътре навън: Комисията насърчава „износа“ на европейски езици и ценности, като поощрява преподаването и обмена зад граница.

Отвън навътре: Комисията подчертава ползите, които носят езиците на трети страни, така че европейският бизнес и гражданите като цяло да разполагат с всичко необходимо, за да се възползват от възникналите извън границите на ЕС възможности.

Сътрудничеството дава резултати: Комисията вече е подписала споразумения за сътрудничество със стратегически партньори като Индия и Китай. Университети от цяла Европа с желание приемат предизвикателството и организират сътрудничества и обмен с партньори от държави, извън ЕС; мрежата, която те създават, осигурява ново поле за международен диалог.

Споделяне на ноу-хау: езиковите служби на Комисията са развили тясно сътрудничество с неевропейски партньори като Африканския съюз, Макао, Русия, Виетнам и САЩ в областта на подготовка и обучение на писмени и устни преводачи.

Предложения за четене

- **Многоезичието: преимущество за Европа и обща отговорност**
  http://ec.europa.eu/commission_barroso/orban/news/docs/press_release/080918_Multilingualism_an_asset_for_Europe/COMM_PDF_COM_2008_0566_F_BG_COMMUNICATION.pdf

- **Обзор на действията на Общността в областта на многоезичието и резултати от обществената допитване онлайн**
  http://ec.europa.eu/education/languages/pdf/com/inventory_bg.pdf

- **Владеенето на чужди езици движи бизнеса ви**
  Компаниите работят по-добре, използвайки чужди езици
  Препоръки от създадения от Европейската комисия Бизнес форум за многоезичието
  http://ec.europa.eu/commission_barroso/orban/docs/business_papers/davignon_en.pdf

- **Предизвикателство с благотворен ефект**
  Как езиковото многообразие би могло да укрепи Европа
  Предложения на групата „Интелектуалци за междукултурен диалог“, създадена по инициатива на Европейската комисия
  http://ec.europa.eu/education/policies/lang/doc/maalouf/report_bg.pdf

- **Окончателен доклад на групата на високо ниво по отношение на езиковото разнообразие, създадена по инициатива на Европейската комисия**
  http://ec.europa.eu/education/policies/lang/doc/multireport_en.pdf

- **Доклад за изпълнението на плана за действие „Насърчаване на чуждоезиковото обучение и езиковото многообразие“**
  http://ec.europa.eu/education/policies/lang/doc/com554_bg.pdf

- **Рамка на европейското проучване на езиковите компетентности**
  http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/com184_bg.pdf

- **Проучване на ELAN относно последиците от липсата на познания по чужди езици в предприятията, декември 2006 г.**
  http://ec.europa.eu/education/languages/Focus/docs/elan_en.pdf

- **Програма за обучение през целия живот**
  http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc78_en.htm

Comissão Europeia

Multilinguismo: uma ponte para a compreensão mútua

Luxemburgo: Serviço das Publicações Oficiais das Comunidades Europeias

2009 — 22 p. — 14,8 x 21 cm

ISBN 978-92-79-11686-5

Como obter publicações da UE

Publicações pagas:
- através da EU Bookshop (http://bookshop.europa.eu);
- numa livraria indicando o título, o editor e/ou o número ISBN;
- contactando directamente um dos nossos agentes de vendas. Pode obter os respectivos contactos consultando o sítio http://bookshop.europa.eu, ou enviando um fax para +352 2929-42758.

Publicações gratuitas:
- através da EU Bookshop (http://bookshop.europa.eu);
- nas representações ou delegações da Comissão Europeia. Poderá obter os respectivos contactos consultando o sítio http://ec.europa.eu, ou enviando um fax para +352 2929-42758.

NC-78-09-690-PT-C

Direcção-Geral da Educação e da Cultura
Serviço das Publicações Oficiais das Comunidades Europeias
Direcção-Geral da Tradução
Direcção-Geral da Interpretação

